

Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, 2013–2017

Sotsiaalministeeriumi analüüsi- ja statistikaosakond

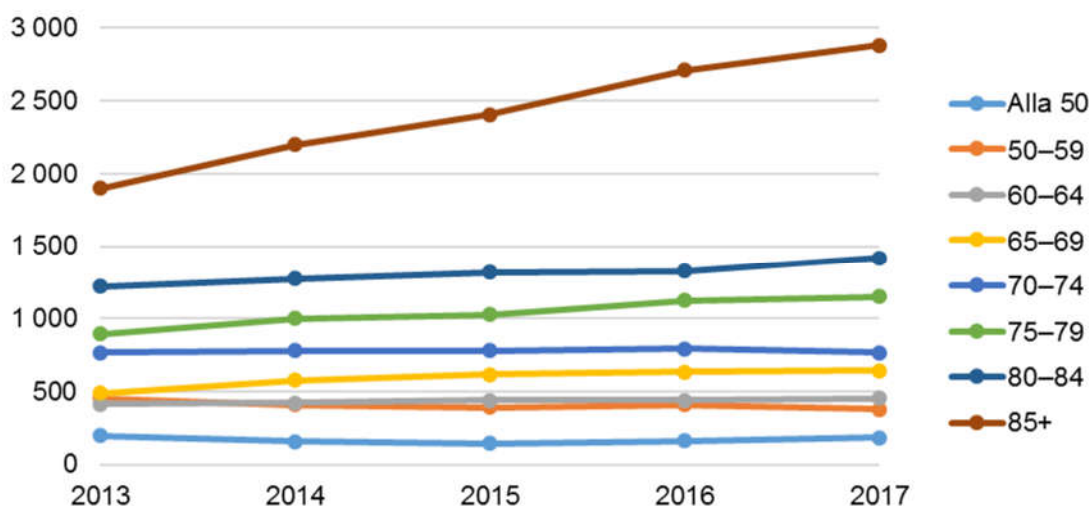
Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus¹ (edaspidi: üldhooldusteenus) on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealisele isikule, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulla.²

Teenuse saajad

2017. aasta lõpus sai üldhooldusteenust 7866 inimest. Hooldusteenust saavate inimeste arv kasvab. Viimase viie aasta jooksul kasvas teenusesaajate arv 24,2% ehk 1533 inimese võrra. Enam kui ¾ (77%) teenusesaajate arvu kasvust langes 80aastaste ja vanemate inimeste arvele (tabel 1, joonis 1).

Tabel 1. Üldhooldusteenuse saajad, 2013–2017 (aasta lõpus)

Vanuserühm	2013	2014	2015	2016	2017
Alla 50aastased	197	158	146	163	182
50–59	452	409	389	410	377
60–64	413	421	439	441	452
65–69	490	575	618	633	642
70–74	767	777	778	793	767
75–79	895	1 001	1 028	1 123	1 148
80–84	1 218	1 272	1 318	1 325	1 417
85+	1 901	2 197	2 405	2 709	2 881
Kokku	6 333	6 810	7 121	7 597	7 866

Joonis 1. Üldhooldusteenuse saajad, 2013–2017 (aasta lõpus)

¹ Kuni 2015. aastani oli teenuse nimetuseks „täiskasvanute hooldamine hoolekandeesutuses (v.a erihoolekandeteenused)“.

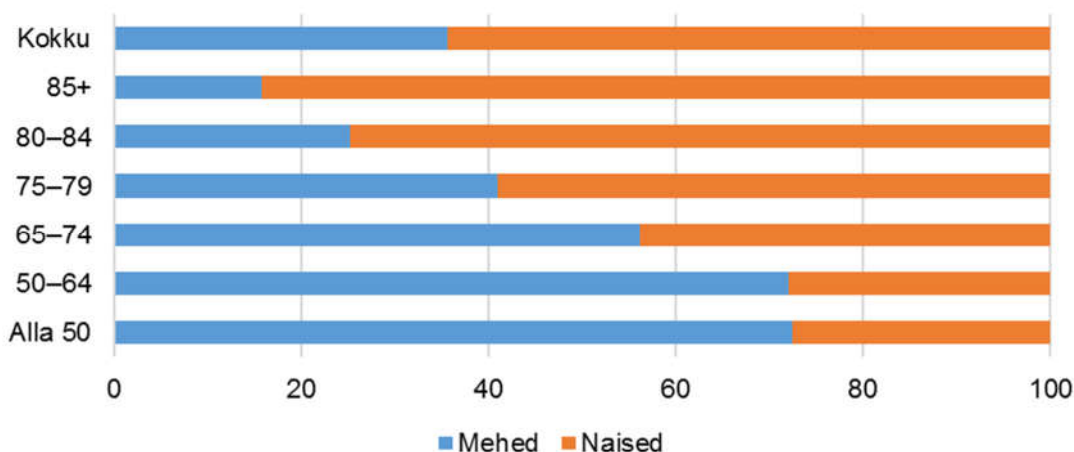
² [Sotsiaalhoolekande seaduse](#) § 20¹

Soolises jaotuses on teenusesaajate hulgas mehi naistest oluliselt vähem, nende osakaal püsis vaadeldaval ajavahemikul 35% lähedal.

Vanuse järgi on meeste osakaal suurem nooremates vanuserühmades. Alla 75aastaste teenusesaajate hulgas oli mehi viimasel viiel aastal 60–62%. 75aastaste ja vanemate hulgas on ülekaalus naised, kes moodustasid erinevatel aastatel teenuse saajatest 76,5%–78%. Vanuse kasvades on naiste osakaal teenusesaajate hulgas üha suurem: 85aastastest ja vanematest teenusesaajatest oli naisi 84%–86%. Samas on kõigis vanemates vanuserühmades meeste osakaal mõnevõrra kasvanud. Nii kasvas 75–79aastaste vanuserühmas meeste osakaal 4 protsendipunkti (35,9%lt 2013. aastal 40,9%le 2017.aastal). 85aastaste ja vanemate puhul oli kasv 1,9 protsendipunkti, ulatudes 2017. aastal 15,8%ni (tabel 2, joonis 2).

Tabel 2. Üldhooldusteenuse saajate jagunemine soo ja vanuse järgi, 2013–2017, % (aasta lõpus)

Vanuserühm	2013		2014		2015		2016		2017	
	Mehed	Naised	Mehed	Naised	Mehed	Naised	Mehed	Naised	Mehed	Naised
Alla 50	65,5	34,5	67,7	32,3	68,5	31,5	70,6	29,4	72,5	27,5
50–64	69,5	30,5	69,5	30,5	67,3	32,7	71,3	28,7	72,1	27,9
65–74	52,3	47,7	54,0	46,0	55,9	44,1	56,3	43,7	56,2	43,8
75–79	35,9	64,1	37,7	62,3	36,8	63,2	36,9	63,1	40,9	59,1
80–84	24,1	75,9	24,4	75,6	25,2	74,8	24,5	75,5	25,2	74,8
85+	13,9	86,1	13,8	86,2	15,0	85,0	14,4	85,6	15,8	84,2
Kokku	35,8	64,2	35,3	64,7	35,2	64,8	34,9	65,1	35,6	64,4

Joonis 2. Üldhooldusteenuse saajad soo ja vanuse järgi, 2017 (aasta lõpus), %

Teenust osutavad asutused

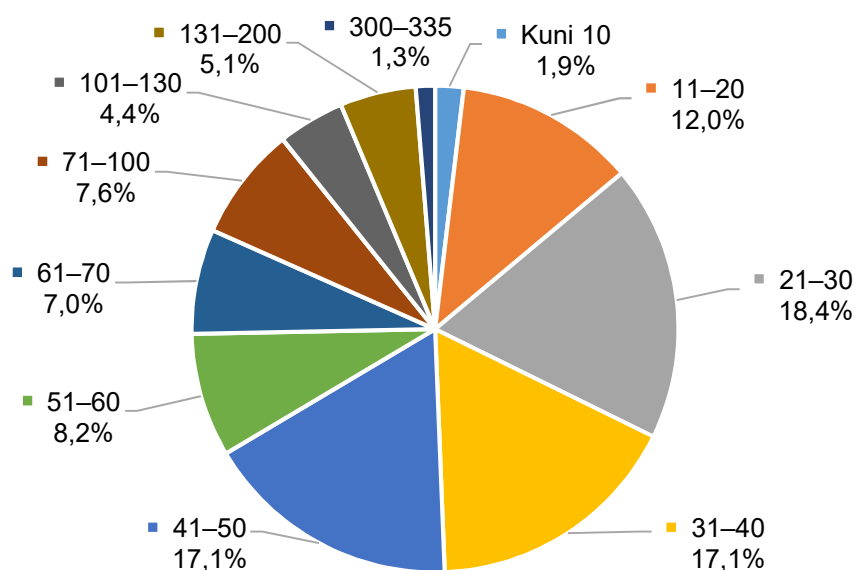
2017. aasta lõpus oli Eestis 158 väljaspool kodu üldhooldusteenust osutavat asutust 8356 voodikohaga.

Kohtade arvu poolest erinevad asutused omavahel oluliselt. Kui väikseimas asutuses oli 2017. aasta lõpus vaid 6 kohta, siis suurimas 334 (tabel 3, joonis 3). Keskmine arvestuslik kohtade

arv ühes asutuses oli 53. Kuni 53 kohaga asutusi oli 109 (68,4% asutuste koguarvust). Kokku oli neis asutustes 3508 kohta (42,0% kohtade koguarvust), kus oli teenusel aasta lõpus 3366 inimest (42,8% teenusesaajate koguarvust).

Tabel 3. Teenust osutanud asutuste jagunemine kohtade arvu järgi, 2017 (aasta lõpus)

	Kokku	Kohtade arv										
		Kuni 10	11–20	21–30	31–40	41–50	51–60	61–70	71–100	101–130	131–200	300–335
Asutuste arv	158	3	19	29	27	27	13	11	12	7	8	2
%des asutuste koguarvust	100	1,9	12,0	18,4	17,1	17,1	8,2	7,0	7,6	4,4	5,1	1,3
Kohtade arv	8 356	19	316	738	950	1 279	707	731	959	774	1 249	634
%des kohtade koguarvust	100	0,2	3,8	8,8	11,4	15,3	8,5	8,7	11,5	9,3	14,9	7,6
Teenusesaajate arv	7 866	17	304	695	924	1 226	672	709	921	732	1 130	536
%des teenusesaajate koguarvust	100	0,2	3,9	8,8	11,7	15,6	8,5	9,0	11,7	9,3	14,4	6,8

Joonis 3. Teenust osutanud asutuste jagunemine kohtade arvu järgi, 2017 (aasta lõpus)

Üldhooldusteenuse osutamise kulud ja rahastamisallikad

Väljaspool kodu osutatavat üldhooldusteenust rahastavad põhiliselt teenusesaaja ja/või tema pereliikmed või ülalpidamiskohuslased ja teenusesaaja endine elukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus. Riigieelarvest kaetakse enne 01.01.1993 üldhooldekodudesse elama asunud inimeste hoolekandekulud.

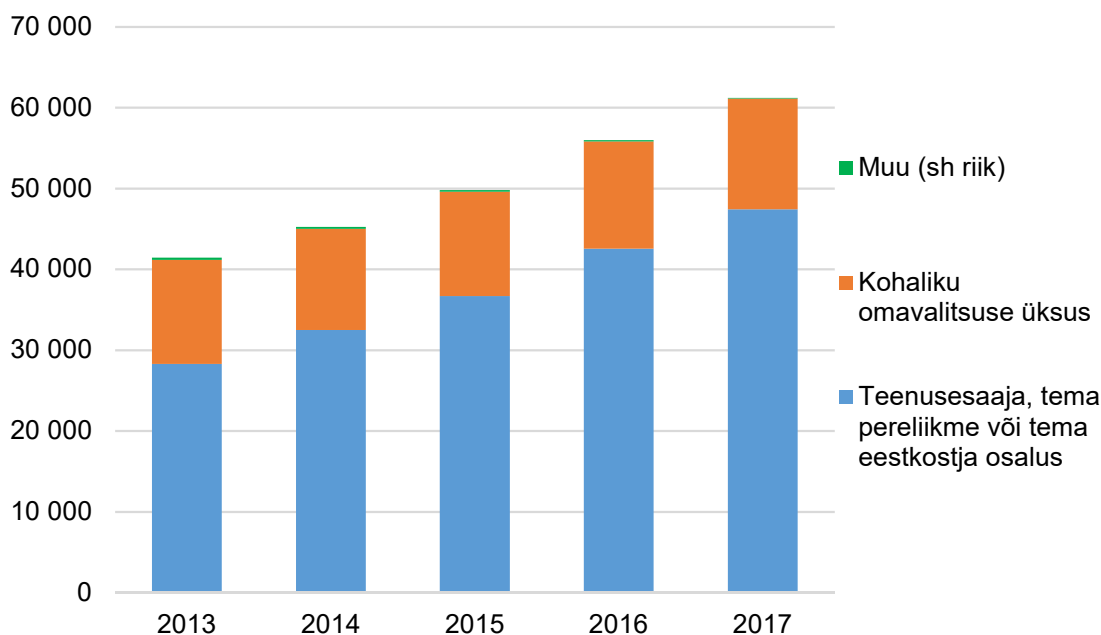
Kokku kulus 2017. aastal üldhooldusteenuse osutamiseks 61,2 miljonit eurot. Teenuse saajate ja nende pereliikmete poolt tasuti sellest 47,4 miljonit eurot, mis on kogukulust 77,5%.

Kohalikud omavalitsused panustasid teenusele 13,7 miljonit eurot ehk 22,4% teenuse osutamiseks kulunud summadest.

Võrreldes 2013. aastaga kasvasid üldhooldusteenuse kulud 2017. aastal 19,8 miljonit eurot ehk 47,7%. Teenusesaaja, tema pereliikme või eestkostja osalus teenuse eest tasumisel kasvas 19,1 miljonit eurot (67,5%) ning kohaliku omavalitsuse osa 849 tuhat eurot (67,6%). Isiku osalus teenuse eest tasumisel kasvas samade aastate võrdluses 68,3%lt 77,5%ni, kohaliku omavalitsuse üksuse osalus aga vähenes 31,0%lt 2013. aastal 22,4%ni (tabel 4, joonis 4).

Tabel 4. Üldhooldusteenuse osutamise kulud rahastamisallikate järgi, 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Kokku (eurot)	41 439 586	45 224 252	49 782 791	55 978 498	61 213 476
riik	177 480	166 770	143 001	96 997	48 000
kohaliku omavalitsuse üksus	12 839 271	12 524 260	12 892 385	13 279 855	13 688 267
teenusesaaja, tema pereliikme või tema eestkostja osalus	28 305 798	32 468 151	36 696 685	42 544 421	47 422 709
muu	117 037	65 071	50 719	57 226	54 500
Kulutuste struktuur rahastamisallikate järgi, %					
riik	0,4	0,4	0,3	0,2	0,1
kohaliku omavalitsuse üksus	31,0	27,7	25,9	23,7	22,4
teenusesaaja, tema pereliikme või tema eestkostja osalus	68,3	71,8	73,7	76,0	77,5
muu	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1

Joonis 4. Üldhooldusteenuse osutamise kulud rahastamisallikate järgi, 2013–2017 (tuhat eurot)

Arvestuslik kulu ühe teenust saava inimese kohta ööpäevas oli 2017. aastal 21,64 eurot, mis kuu arvestuses on 658 eurot. Keskmiselt maksis teenusesaaja koos oma pereliikmetega teenuse eest kuus 509 eurot. Inimese elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse panus oli 147 eurot. Võrreldes 2013. aastaga kasvas arvestuslik kulu kuus ühe teenusesaaja kohta 106 eurot (19,2%). Põhiliste rahastamisallikate järgi kasvasid nimetatud aastate võrdluses isikute kulutused 132 eurot (s.o 35,0%), kohaliku omavalitsuse üksuste kulutused vähenesid aga 24 euro võrra (s.o 14,0%) (tabel 5).

Tabel 5. Arvestuslik kulu ühe teenusesaaja kohta kuus, 2013–2017, eurot

	2013	2014	2015	2016	2017
Kokku	552	563	588	624	658
<i>sellest tasus:</i>					
teenusesaaja, tema pereliige või eestkostja	377	404	433	474	509
kohaliku omavalitsuse üksus	171	156	152	148	147
riik	2	2	2	1	1
muud allikad	2	1	1	1	1

Võrreldes teenuse osutamise arvestuslikke kulusid kuus³ maakonniti, on erinevused üpris suured. Kõrgeimad kulutused ühe isiku kohta kuus olid Harju maakonnas (838 eurot), järgnesid Tallinna linn 780 euroga ja Tartu maakond 744 euroga kuus. Madalaimad kulutused olid Lääne-Viru maakonnas – 558 eurot kuus. Alla 600 euroga kuus tulid maakonna arvestuses veel toime ka Võru, Ida-Viru ja Põlva maakond (tabel 6).

Tabel 6. Teenuse osutajate, kohtade ja teenuse saajate arv ning kulutuste suurus ühe teenusesaaja kohta maakonniti, 2017

Maakond	Teenuse osutajate arv aasta lõpus	Kohtade arv aasta lõpus	Teenuse saajate arv aasta lõpus	Kulutused ühe teenusesaaja kohta keskmiselt ööpäevas, eurot	Arvestuslikud kulutused ühe teenusesaaja kohta kuus, eurot
Eesti kokku	158	8356	7866	21,64	658
Harju	9	644	576	27,56	838
Hiiu	3	72	72	22,14	673
Ida-Viru	17	1336	1227	19,68	598
Jõgeva	7	481	443	21,98	668
Järva	5	232	224	23,33	709
Lääne	4	168	165	20,93	636
Lääne-Viru	16	638	616	18,34	558
Põlva	14	516	499	19,69	599

³ Statistilises aruandes esitatakse kulutuste andmed ühe isiku (teenusesaaja) kohta ööpäevas.

Pärnu	17	791	757	19,76	601
Rapla	9	375	367	21,81	663
Saare	7	278	268	21,41	651
Tallinn	9	677	633	25,66	780
Tartu	9	587	583	24,49	744
Valga	10	727	629	21,49	653
Viljandi	14	600	572	20,74	630
Võru	8	234	235	19,45	591